Ner 163. ROK 1834. PIĄTEK 18 LIPCA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz świąt uroczystych w drukarni St. Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące wraz z Rozmaitościami Złp. 12. miesięczne Złp. 5.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Szymona z Lipnicy.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Chwalimir.

Gazeta Krakowska.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE
Barometr zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień godz:	Barometr do 0° R red w miarze Paryzkiey	Stopnie ciepła podług Réaumura	Psychometer Therm. suchy	Psychometer Therm: mokry	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwa
7	27" 6"681	+ 17°,9	+ 16°,6	+. 12,8	Zachodni średni	Pochmurno	
17. 12	6, 601	21, 4	20, 0	15,0	„ mocny	„ „	
3	6, 205	22, 2	20, 8	15,0	„ „	„ „	
9	6, 681	+ 17, 4	+ 16, 7	+ 13,5	Pn. Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	

Cześć Urzędowa.

Na żadanie spadkobierców pełnoletnich s. p. Anny z Materow Pacakowéy właścicieli. — dnia 23 Lipca 1834 r. w Srodę od godziny 9 z rana zaczawszy, sprzedawanemi będą ciągle w Prądniku Białym przy Krakowie przez publiczną licytacyą różne ruchomości, mianowicie: billard, meble, naczynia gospodarskie, drewniane, miedziane, żelazne i blaszane, trzoda i t. p. za gotową srebrną monetę.

Kraków 16 Lipca 1832 r.

Marcin Strzelbicki Notarz

Nr 10929 z r. 1833. — 2068 i 2565 z r. 1834.

(Obwieszczenie nadesłane.)

DYREKCYA GŁÓWNA

Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

Stósownie do artykułu 121 Prawa o Towarzystwie Kredytowém Ziemskiém ogłasza: Że Listy Zastawne lit. B. Nr. 1597 i 86,364 każdy na złp. 5,000 tudzież list zastawny lit. C. Nr. 65,727 na złp. 1,000 z kuponami pierwszego i drugiego półrocza 1830 pierwszego, i drugiego półrocza 1831 r. pierwszego i drugiego półrocza 1832 roku, niemniéy pierwszego półrocza 1833 i oprócz tego kupon należący do wymienionego wyżéy listu zastawnego litt. C. N. 65,727 z drugiego półrocza 1829 roku własnością Xiędza Stanisława Glidzińskiego będące zachowane w czasie woyny w mieyscu mniey bezpieczném od ognia spalić się miały.

Ze listy zastawne lit. C. N. 13,289, - 117,965 i 121,833 bez kuponów własnością nieletnich Majewskich będące zakopane w ziemię podczas woyny w kraju przez wilgoć zniszczone bydź mają.

Że listy zastawne lit. B. Nr. 993 - 1218 1285 - 2422 - 3083 - 62,136 - 86,584 każdy na złp. 5,000. Lit. C. N. 63,241, i 108,797 z kuponami na pierwsze półrocze 1833 roku, własnością Judyty Bergshon będące, przez wypadek zdarzony spalić się miały.

Ze w reszcie listy zastawne lit. C. Nr. 6906 i 14,393 tudzież listy zastawne lit. E. N. 137,093, - 143,812 i 143,813 bez kuponów własnością Ignacego Godlewskiego będące przez wypadek zdarzony zniszczone bydź miały. — A zarazem z powodu wniesionego przez właścicieli onych żądania o wystawienie w mieysce ich duplikatów, wzywa wszystkich, którzyby do własności wspomnionych listów prawa jakowe rościli aby z takowemi do Dyrekcyi głównéy w Warszawie w przeciągu roku jednego od daty 1go ogłoszenia niniéyszego w pismach publicznych niezawodnie zgłosili się, inaczéy rzeczone listy zastawne umorzone, a w mieysce ich duplikaty wydane będą.

Radca Stanu Prezes
Morawski.
Pisarz Dyrekcyi Główney
(2r.) *Drewnowski.*

Część Polityczna.

KRAKÓW 18 *Lipca.* Przedwczoray na pierwszém wystawieniu opery *Zampa*, wszystkie mieysca były zajęte, parter aż do natłoku napełniony; — na wczorayszą wystawę podobnież liczna zebrała się Publiczność, i miłośnicy śpiewu, bardziey jak pierwszą razą byli za-

dowolnieni. Ani wątpić że jeszcze jedno przynaymniey wystawienie tey zaymującey sztuki, byłoby mile przyjęte. — Publiczność za pokazaniem się wczoray na scenę Pana Burghausera, słusznie powitała go oklaskami; — usiłowania jego z przyjemnemi złączone talentami, wszędzie tę sprawiedliwość oddaną sobie mieć muszą. Co do wykonania opery pod względem śpiewu, wiele zapewne tey kompanii brakuje; bo też opery wykończoney, tylko w wielkich stolicach, ogromne zapewniających korzyści, wymagać można. — Dobra atoli celnieyszych osób gra, — zastąpiła tu po większey części brak doskonałości muzykalney.— Zakończenia aktu pierwszego i trzeciego, a mianowicie dekoracya w ostatnim, gdzie Zampa do piekieł strącony, wściekłością swą i rozpaczą przeraża widzów, powszechnie się podobały. Dekoracya ta, jest własney roboty P. Burghauzera.

Jutro widowisko na benefis ulubioney aktorki Pani Garzano; — pod czas którego Pan Hanno, który wybornie grał rolę Zampy, w muzycznem *intermezzo* naśladować będzie całą postać mimiczną Paganiniego.

Dokończenie drugiego listu o Krakowie:

»Cała dłużyzna od gmachu Kruczkowskiego, aż do rogatek Zwierzynieckich, wielu nowemi murowańcami i mostem o jednym łuku na Rudawie, wpadającey tu do Wisły, z żelazną balustradą, przyozdobiona, przeglądając się w zwierciadłach bystrey Wisły, przyjemnym czyni widok tego przedmieścia. Z tego to punktu, nayokazaley odróżnia się starożytny zamek na Wawelu, który zwiedzając następnie, podziwialiśmy już skończone do koła niego roboty zachowawcze, i nowo rozpoczęte.

»Prawdziwie malowniczy widok na miasto, a szczególniey na część plantacyi południowo-zachodniey, i rozległe okolice, porywa tu oko przychodnia. Dla tym zupełnieyszego przeto używania tak czarownych obrazów, dostaliśmy się do okien drugiego piętra, a szczególniey części zamku nazwaney Kurza stopą, z których majestatyczney wysokości panującey nad całą przestrzenią, — przypatrowaliśmy się łudzącey postaci z gruzów i zwalisk wskrzeszonego Krakowa, — i cudnie pięknym jego okolicom.

»Z kolei zwiedziliśmy handlowne miasto Kazimierz, którego część chrześciańska, rówwnie jak Kraków, znacznie nowemi budowlami ożywiona, z każdym dniem powabnieyszą przybiera postać. — Szczególnieyszym tu dziś przedmiotem troskliwości Krakowian o zachowanie pomników starożytnych, jest kościół S. Katarzyny. Roboty około tego gmachu, mimo szczupłe jeszcze dotąd składki obywatelskie, dosyć idą pomyślnie; a przynaymniéy o tyle, że w tym roku nowym dachem pokryty, od dalszego uszkodzenia swych murów gruntownie zabezpieczonym będzie.

»Ani wątpić, że i miasto żydowskie, dotąd po większéy części nieochędostwem rażące, jeżeli nie drogą cywilizacyi powszechnéy, to przynaymniéy środkami administracyino-policyinemi, do porządku naprowadzone zostanie. — Dawniey z jednego tylko punktu, to jest przez stary, drewniany most stradomski, był otwarty związek miasta Kazimierza z Krakowem; — dziś od bramy wychodzącéy z części żydowskiéy, niegdy tylko na pole, — uyrzeliśmy bity gościniec, wysadzony drzewami, który w linii prostey wiedzie do rynku miasta Krakowa na przeciw ulicy Siennéy, przez drugi most nowo zbudowany na starey Wiśle; tak, że w dziesięciu minutach, mimo znaczną odległość, można dostać się dorożką ze środka jednego miasta do drugiego. — My pieszo i z wielką przyjemnością odbyliśmy tę drogę, napotykając ciągle jadących i przechodzących tam i na powrot mieszkańców miast połączonych.

»Co powiedziałem o upięknieniach przedmieść Krakowa, to równie z tym większą przyjemnością, powiedzieć muszę o samém mieście, którego wszystkie prawie ulice, napełnione są fabrykami trwającemi przez całe lato około upięknienia domów. Szczególnieyszą tu cwracają na siebie uwagę ulica *Grodzka*, — i główny rynek. Zaledwie kilka domów nieodnowionych z gruntu, postrzedz tu jeszcze można. Ulica ta, równie jak cały rynek, prócz tak powabnéy swéy postaci pod względem upięknienia domów, okazałych sklepów angielskich, i rozmaitych składów handlowych, w krótce już uzupełnione mieć będą chodniki z ciosowego kamienia, co równie za czasem i inne głównieysze ulice miasta, niezawodnie posiadać będą. — Jakże dopiero pięknym stanie się główny rynek; gdy zamierzone odnowienie *Sukiennic*, do czego już są dziś czynione przygotowania, pożądany otrzyma skutek!

»Dotąd trzy tylko były publiczne place w mieście Krakowie, nietylko w dni targowe, lecz i każdego, rana, zapełnione kupującemi; to jest: plac gwardyi narodowey, (nigdy Szczepańskim zwany,) tudzież główny i mały rynek; teraz w krótce odsłonionym zostanie czwarty, przez zburzenie kościoła WW. Swiętych przy ulicy franciszkańskiey, naprzeciwko szerokiey, co niezmiernie upiękni tę część miasta.

»Lecz nietylko zewnętrzna okazałość czyni dziś tak zaymującym Kraków. Mnóstwo tu dziś znayduje się domów, które gustownem wewnątrz urządzeniem, równają się nayswytworniéyszym wielkich miast zagranicznych hotelom. Główny warunek czystości i ochędóstwa pod względem zdrowia mieszkańców kanały, — nie są tu także zapomniane; — głowne już dawniey uskutecznione są do koła miasta,— rozpoczęte zaś tego lata roboty około budowy pojedyńczych, dopełnią reszty życzeń powszechnych.

»Na tém dziś kończę móy niedokładny wprawdzie, ale rzetelny opis Krakowa, pod względem topograficznym; — za kilka dni atoli, odbierzesz odemnie trzeci i ostatni list, w którym ci opiszę to wszystko, co pod względem statystycznym i administracyjnym, nietylko samego w sobie Krakowa, lecz całey tey szczęśliwey krainy, zaymującego bydź może.

WIADOMOŚCI Z POPRZEDNICH POCZT.

Lizbona 14 *Czerwca.* Pomiędzy 27 podróżnymi tu na okręcie *Royal Tar* przybyłymi, znaydował się także P. Juan A. Mendizabel, który się zaraz udał do dworu, znaydującego się obecnie w Queluz, gdzie od cesarza i królewskiey rodziny bardzo uprzeymie był przyjęty. Królowa okazywała wielką radość, oglądając wczoray 21 koni, które jey tenże przyprowadził, a woysko lądowe i morskie nie mnieyszą także z pieniędzy, jakie on z sobą miał przywieść. W Lizbonie od owego małoznacznego wypadku w teatrze d. 27 maja, panowała zupełna spokoyność, nieukontentowanych bowiem, jeżeli się jacy znaydują, trzyma daleko większa liczba szacownych i dobrze myślących obywateli na wodzy. — Rodzina królewska odwiedziła znowu dom opery, gdzie ją z naywiększemi oznakami radości przyjmowano. — Liczbę w Aldei Galledzę zamordowanych hiszpanów, początkowo na 7 podana, późniey na 4 a ostatecznie na 1 zwiniętą została. W Chronice wczorayszey ogłoszono surowe policyjne przepisy. Zwinięcie armii miguelistowskiey odbyło się z naywiększą spokoynością; a rozbrojeni żołnierze bez oporu powrócili do domów swoich. Armija Don Miguela w Evorze składała się jeszcze z 15,000 żołnierzy i byłaby mogła zdaniem Bourmonta uderzyć pojedyńczo albo na korpus Saldanhy albo xięcia Terceiry, obydwa bowiem stały jeden na wschodzie, drugi na zachodzie bez żadney między sobą komunikacyi, pobić go, potém w półkole okrążyć i znowu się połączyć. Pan Hawkins, służący dawniey u kopijników królowey, a po wzięciu dymissyi w Porto, zostający w usługach Don Miguela, potwierdza to i zapewnia, że migueliści pałali żądzą mierzenia się z swymi przeciwnikami, że im jednakże sam Lemos wystawiał, iż im zwycięztwo żadney korzyści przynieść nie może; na przypadek bowiem mówił, gdyby się jeszcze długo opierać mieli, nadeśle Hiszpanija i Anglija swe woyska, a te ich z pewnością jako licznieysze pokonają. Po napisaniu powyższych wiadomości przybył cesarz do miasta, dla odbycia przeglądu zgromadzonego na placu 10,000 korpusu ochotników lizbońskich piechoty i jazdy, powinszowania im tak zaszczytnego ukończenia woyny domowéy, podziękowania im za ich przysługi, rozpuszczenia wszystkich oddziałów i dozwolenia im po trudach wojennych odpoczynku. Gdy w zdłuż szeregów przejeżdżał, przyjmowano go z zapałem i okrzykami radości. Zsiadł potém z konia przed pałacem ministra skarbu, gdzie otoczony marszałkiem xięciem Terceiry, markizem Saldanhą i świetnym głównym sztabem, z balkonu do żołnierzy i obywateli przemówił. Głos ten cesarza w wielolicznych kopiach pomiędzy lud rozdzielono. Rejent i przytomni mocno byli wzruszeni. Uwolnienie od czynienia służby woyskowej, wielką ulgę przyniesie klassie wyrobniczey; zaciąganie straży albowiem i inne zatrudnienia, nie dla igraszki przedsiębrane, pozbawiały ją całkiem użycia drogiego czasu. Bębny ich mają bydź niezwłocznie w zbrojowni złożone, i spodziewać się należy, iż ich pomocy nie tak prędko potrzebować będą, dla odparcia wewnętrznego lub zewnętrznego nieprzyjaciela. — W czasie, w którym się rząd zaymuje utwierdzeniem co tyl-

ko zaprowadzonych wolnych ustaw, poczynieniem przygotowań do otwarcia posiedzeń stanów (*Cortes*) i nadaniem prawności nowemu, albo raczéy przywróconemu porządkowi rzeczy, zagrożeni jesteśmy powrotem fizycznego nieszczęścia w ostatnich albowiem dniach wydarzyło się w Lizbonie kilka przypadków cholerycznych, aczkolwiek łagodnego charakteru. —

Z artykułów umieszczonych w ostatnich numerach gazety *Times* o Portugalli, przytaczamy tu jeszcze następujące wyjątki: »*Z Lizbony* 9 *Czerwca.* Z pomiędzy znaczney liczby miguelistów, którzy już w ciągu zeszłego tygodnia do Lizbony powrócili, sześciu odznaczających się dawniey przez zawistne postępowanie, pospólstwo rozjątrzone natychmiast zamordowało; znaydowało się między tymi dwóch mnichów i pewien urzędnik, który poległ pod ręką syna jednego z tych mężów, którego dawniey sam był stracił. — Ekwipaż hrabiego San Lorenzo został onegdy wieczorem niedaleko domu jego w Belem spalony, jakoż i inne osoby napastowano, tak dalece, że rząd obostrzone przeciw zakłócicielom spokoyności wydał odezwy. Zachęca on wszystkich Portugałczyków, ażeby puściwszy w niepamięć wypadki przeszłości, odtąd wszyscy bez wyjątku za członków jednéy rodziny się poczytywali.

Z nadchodzącemi wyborami deputowanych dla kortesów rozpocznie się wielka walka stronnictw, kiedy każde z nich większość sobie wyjednać pragnie. Stronnictwa tuteysze dzielą się na ultra-liberalne i umiarkowano-liberalne; ale każde z nich utrzymuje, że one to tylko polepszenie stanu oyczyzny i jéy uszczęśliwienie ma na oku. Jest to więc tylko walka o władzę naywyższą między tymi, którzy ją już posiadają, i tymi, którzy do niéy dążą; do tychczas niepodobna jeszcze przepowiedzieć, na jaką stronę szala zwycięztwa się przechyli. Co się tyczy izby parów, byłem dawniéy tego zdania, że wierni parowie wszystkim tym, co przez ostatni dekret zostali wyłączeni, ale w Lizbonie zostali, gdy armija oswobodzicielska d. 24 lipca wchodziła, pozwolą zasiadać w swojéy izbie i tam głosować; ale nawet i pod tym warunkiem jest jeszcze ich 24, którzy żadnego ułaskawienia spodziewać się nie mogą, ponieważ się razem z Don Miguelem oddalili a potém u niego też zostali; do liczby tych należą xiążęta Cadaval i Lafoent, wielu markizów i biskupi Algarbii, Beii, Koimbry i Vizeu. Jeszcze inni biskupi byliby w podobnym położeniu, gdyby ich śmierć nie była zaskoczyła. Równie też 6 z amnestyi wyłączonych parów podczas woyny z tym światem się rozstało, ponieważ jednak ich synowie także z Don Miguelem trzymali, niezawodną więc rzeczą, że i oni do łaski rządu cesarskiego przypuszczonymi nie zostaną, i sądzę że się nie mylę, utrzymując, że teraźnieysi ministrowie, chcąc sobie zabezpieczyć większość w Stanach, uyrzą się w konieczności wzmocnienia wpływu swego przez mianowanie tylu nowych parów, ile wyżéy wspomniona liczba wynosi, chyba że się z parami teraz już istniejącymi i bez téy alternatywy porozumieć potrafią. W oyczyznie wina, wzmogła się partya ministeryalna, ponieważ ministrowie towarzystwo na rzece Douro znieśli. —

Pan Garrett, mianowany posłem portugalskim w Belgii, wybiera się do wyjazdu do Bruxelli. Kawaler ten w kwiecie młodości, odznacza się zaszczytnie przez talenta i wykształcenie, kiedy już kilka dzieł wydał; znaydował on się w liczbie tych, co się udali do Terceiry i tam równie jak pod Porto w szeregach ochotników za wolność Portugalii walczyli; zasady jego polityczne naturalnie są wskroś liberalne. Pewna gazeta Londyńska poranna donosiła, że wszyscy fizylierowie Szkoccy pod wodzą pułkownika Shaw, wyjąwszy tylko 90, pod Leirią zbiegli. Wiadomość ta zupełnie bezzasadną; ani jeden nie zbiegł, a wczoray widziałem cały korpus, przybyły tu już z Porto. Piąty pułk strzelców stanął tu z walecznym swoim pułkownikiem Xavier, aby tu nadal konsystować; dzisiay rejent odbył przegląd jego. — Co się tyczy pogłoski, jakoby rząd tuteyszy przy ratyfikacyi poczwórnego traktatu niektóre miał przedsięwziąść zmiany, tedy cała ta modyfikacya na tém jedynie polegała, że rząd tuteyszy dekretu indemnizacyi zupełnie cofnąć nie chciał, ani też innych czynić przyzwoleń, prócz w amnestyi zawartych, ani nareszcie zezwolić na to, żeby Don Miguel tytuł swóy infanta zatrzymał; w każdym innym względzie traktat wspomniony za zupełnie zawarty poczytywać należy. *(G. P.)*

Doniesienie.